

شیوه‌ها و روش‌های نظارت بر مسئولان از منظر مدیریت علوی (ع)

امیر فتاحی¹، ضرغام فرامرزی‌نیا²، علیرضا فتاحی³

¹ کارشناس ارشد، دانشکده الهیات و معارف اسلامی، دانشگاه ایلام، ایران.

² دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه شهید چمران اهواز، ایران.

³ کارشناسی ارشد، دانشکده علوم ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه علوم و تحقیقات اهواز، ایران.

چکیده

نظارت بر مسئولان یکی از اصول مهم و حیاتی مدیریت در همه‌ی جوامع و سیستم‌هاست. و ضرورت پرداختن به این رکن در امر مدیریت منابع انسانی و مادی بدیهی و غیر قابل انکار می‌باشد. در جوامع مختلف، و در سازمان‌های گوناگون، مدیران با استفاده از شیوه‌ها و شگردهای متعددی بر کارگزاران خود نظارت می‌کنند، تا امور و سیاست‌های محول شده به آنان به نحو مطلوب و مناسبی اجرا گردد. در جامعه‌ی اسلامی با توجه به نقش و جایگاه ویژه‌ی دین در زندگی افراد جامعه و سازمان، استفاده از روش‌های مدیریتی که مبتنی بر تعالیم اسلامی باشد یا از آن سرچشمه می‌گیرد می‌تواند نتیجه و اثربخشی بهتری را به ارمغان آورد. در این میان الگوگیری از نظام‌های مطلوب مدیریتی در دوران رهبری ائمه‌ی اطهار علیهم السلام نیز از اهمیت خاصی برخوردار است؛ به خصوص دوران پر برکت حکومت و مدیریت الهی امام علی(ع)، که یکی از نمونه‌های عالی و عینی در زمینه‌ی نظارت و مراقبت بر اعمال و رفتار کارگزاران می‌باشد. لذا، در تحقیق حاضر تلاش شده است با تکیه بر روش کیفی، و با استناد و استنباط از روایات نقل شده و سیره‌ی عملی مولای متقیان، مهم‌ترین شیوه‌ها و روش‌های نظارتی آن حضرت مورد بررسی قرار گیرد. این پژوهش گویای این حقیقت است که سیاست نظارتی امیر مؤمنان(ع) مبتنی بر سه روش عمده‌ی: نظارت آشکار و علنی، نظارت پنهان و مخفی و خودکنترلی یا همان تقوای کاری می‌باشد. که می‌توان با بررسی و آگاهی از سیستم و روش‌های نظارتی آن حضرت، گامی مهم و مؤثر در مسیر نظارت صحیح برداشت و شیوه‌های مناسب نظارت بر مسئولان و کارگزاران را شناخت آنها را به کار بست.

واژگان کلیدی: نظارت، نظارت بر مسئولان، شیوه‌های نظارتی، مدیریت علوی.